

Ta'iala ufimata ile taimi ole COVID-19

Aotelega o Fesuaiga mai le aso 12 Setema, 2022

- Fa'aopoopo fa'amatalaga i tulaga 'ese'ese o puipuiga e tu'uina mai e ufimata ma manava
- Fa'afou ina ia ogatusa ma le [Fautuaga masking a le Centers for Disease Control and Prevention \(CDC, Nofoaga 'Autu o le Puleaina ma Puipuiga o Fa'ama'i\)](#) mo felauaiga lautele i totonu
- Fautuaga fa'afou mo le taimi e tatau ona ofuina ai matapulepule i totonu [e le o-fa'alapopotoga fa'apitoa tau soifua maloloina](#)
- Fa'afouina fautuaga mo le taimi e tatau ai ona fai e le [tagata lautele](#) matapulepule i totonu, e tusa ai ma le CDC COVID-19 Community Levels

Folasaga

A e ofuina se matapulepule po'o se manava (fa'atusa, matapulepule fa'apitoa fa'amama e pei ole N95s), e te fesoasoani e puipuia isi o lo'o siomia ai oe fa'apea fo'i oe. O le ofuina o se matapulepule po'o se manava e mafai ona fa'aititia ai le sosolo o le COVID-19, fa'asaoina ola ma fa'aola le tamaoaiga. O ta'iala tu'ufa'atasi, e pei o le tumau i le [fa'afou](#) (o nisi gagana fa'aopoopo o lo'o avanoa) i tui ma le fa'aogaina o matapulepule po'o le manava, e mafai ona fesoasoani. puipuia mai fa'ama'i tuga ma fa'aititia le avega i le faiga fa'alesoifua maloloina.

E tatau ona e ofuina le mea e sili ona fetau ma sili ona lelei [mask po'o le manava](#) (o nisi gagana faaopoopo) o lo'o avanoa mo oe. A ofuina lelei, manava [faamaonia e le National Institute for Occupational Safety & Health \(NIOSH, A'oga Fa'a-Lotoifale mo Galuea Saogalemū ma le Soifua Maloloina\)](#) (Na'o le Igilisi) (pei o N95s) e ofoina atu le puipuiga sili, soso'o ai ma manava fa'avaomalo (e pei o KN95s ma KF94s) ma ufimata ta'i, ona fai ai lea o ufimata ie. Afai ua e [i se tulaga lamatia i se faama'i tuga o le COVID-19](#) (Na'o le Igilisi), feutagai ma lau tausii soifua maloloina pe tatau ona e faia se su'ega mo se manava fa'amaonia e le NIOSH po'o pe afai e tatau ona e mafaufau i isi mea e fai ai le manava e le mana'omia se su'ega talafeagai. Mo nisi fa'amatalaga e uiga i su'ega talafeagai ma le filifilia o matapulepule, asiasi i le [Washington State Department of Labor and Industries \(L&I, Matagaluega o Leipa ma Alamanuia a le setete o Washington\)](#) itulau i luga o le [upega tafa'ilagi e ofo fua](#) (o nisi gagana faaopoopo e maua).

Mo nisi fa'amatalaga e uiga i ituaiga eseese o matapulepule ma manava ma pe fa'afefea ona fa'aleleia le tino, va'ai [ituaiga matapulepule ma manava](#) (o nisi fa'aopoopoga gagana avanoa). O lenei [webpage](#) (Na'o le Igilisi) o lo'o tu'uina mai ai ni fa'amatalaga i le lelei o ituaiga ufimata ma fa'amama fa'amama fa'amama ese vaega, e aofia ai le taimi e fai ai suiga i matapulepule e fa'aleleia atili ai. fetau. O tagata e le mafai ona ofuina se matapulepule ona o le atina'e, amio, po'o tulaga fa'afoma'i e mafai ona fa'aogaina se talipupuni mata ma se ie. E mafai fo'i ona fa'aogaina nei mea e tamaiti ile tausiga o tamaiti, tolauapiga ile aso, ma nofoaga K-12 pe a le talia se matapulepule e fetau lelei. **E tatau ona fa'ailoa, peita'i, o nei mea e le maua ai le tulaga tutusa o le puipuiga mo le tagata o lo'o ofuina e pei o se matapulepule talafeagai po'o se manava.** Va'ai i le [Washington State Department of Health \(WA DOH, Washington State Department of Health\) K-12 Schools \(A'oga K-12\), Child Care \(Tausiga Tamaiti\), Early Learning \(A'oa'oga Amata\), Youth Development \(Atina'eina o Tupulaga Talavou\), ma Polokalama Day Camp \(Tolauapiga i Aso\)](#) (o nisi gagana fa'aopoopo o lo'o avanoa) ta'iala matapulepule. Fa'apena fo'i va'ai le CDC's [Fa'atatauaga mo vaega fa'apitoa o tagata](#) (o nisi gagana fa'aopoopo o lo'o avanoa). Ua fautuaina e le DOH le aua ne'i fa'aogaina ni matapulepule o lo'o i ai alatoto e mānava ai po'o savili, ufimata ie ta'itasi, fa'a fusi tasi, po'o gaiters.

E mafai ona fa'aoga masini manava fa'amānava i fale faigaluega e tusa ai ma ta'iala na lomina e le [L&I](#) (Na'o le Igilisi).

Faamolemole asiasi mai [itulau a le DOH i masks](#) (Na'o le Igilisi) mo se lisi o fesili e fai soo.

I le vaega atoa o totoe o lenei pepa, o lo'o fa'aogaina le matapulepule e fa'asino i ufimata ma mea fa'afefe.

Faatonuga o Loo Iai Nei ma Poloaiga mo le Soifua Maloloina

O fa'atonuga fa'alaua'itele i le taimi nei e mana'omia ai ni matapulepule i [fa'asoifua maloloina](#), falepuipui mo tagata matutua, ma falepuipui mo tagata matutua. Atonu e mana'omia e pulega o le soifua maloloina lautele ni matapulepule i nisi o tulaga, e pei o faama'i.

Poloaiga a le Setete o Uosigitone Department of Health

O le [Failautusi o le ufimata o le soifua maloloina Poloaiga](#) (Igilisi na'o) e mana'omia le ofuina o se matapulepule i nisi faatulagaga, tusa lava po'o le a le tulaga o le tui:

- [Faiga tau soifua maloloina](#)
- Falepuipui a tagata matutua ma fale puipui pe a o'o i le itumalo o lo'o i ai le nofoaga e feololo pe maualuga [CDC COVID-19 Tulaga Fa'alaua'itele](#) (E avanoa le faaSipaniolo)

E fa'atapula'aina tuusaunoaga i lenei mana'oga; e mafai ona maua i le [Poloaiga](#) (Na'o le Igilisi). O tagata faigaluega uma ma tagata asiasi, fa'aopoopo i foma'i fa'alesoifua maloloina, e mana'omia ona fai se matapulepule pe a i totonu o le fale i totonu [fa'atonuga tau soifua maloloina](#). O tagata ta'ito'atasi e nafa ma le usita'ia; e iai fo'i tiute o pisinisi e fa'amalosia lenei fa'atonuga i tagata faigaluega ma tagata fa'atau.

Soloia: Poloaiga a le Malo Feterale

E o'o mai ia Aperila 18, 2022, o se fa'ai'uga o se fa'atonuga a le fa'amasinoga, o le CDC Poloaiga e mana'omia ai matapulepule i luga o felauaiga lautele ma i nofoaga o felauaiga ua le toe aoga. Ae ui i lea, o matapulepule e tumau pea o se meafaigaluega taua e tausia ai femalagaaiga ma felauaiga lautele ia saogalemu mo tagata uma. [I le ogatasi ma le CDC](#) (o nisi gagana faaopoopo o avanoa), ua fautuaina e le WA DOH tagata faigaluega ma pasese e lua tausaga pe matutua atu e fai ni matapulepule. i totonu o fale uma o felauaiga lautele, e aofia uma ai felauaiga ma nofoaga o felauaiga. Va'ai [Fa'atonu Femalagaa'i Lautele](#) mo nisi fa'amatalaga.

Faaaliga Faasalalau a le Kovana a le Setete o Uosigitone

O fa'amatalaga i tiute tau pisinisi mo tagata fa'atau ma tagata faigaluega o lo'o lisiina i le Kovana [Proclamation 20-25.19 COVID-19 Washington Ready \(Fa'aaliga 20-25.19 COVID-19 Uosigitone Sauni\)](#) (Na'o le Igilisi) ma le [Proclamation 21-08 – Safe Workers \(Fa'aaliga 21-08 – Tagata Faigaluega Saogalemu\)](#) (Na'o le Igilisi).

Washington State Labor and Industries (L&I) ma le Kovana Fa'aaliga

E ui e le masani ona mana'omia ni matapulepule i le tele o fale faigaluega e tusa ai ma le Folafolaga a le Kovana o lo'o lisi atu i luga, e tumau pea le tiute o tagata e ana galuega e usita'i ile L&I [Manaoga ma Ta'iala mo le Puipuia ole COVID-19](#) (Na'o le Igilisi). E le gata i lea, e mafai e pisinisi tumaoti ona filifili e mana'omia ni matapulepule ma e tataui tagata asiasi ona fa'aaloalo i [tulafono o le potu](#). E ala i le [\(Proclamation 21-08 – Safe Workers \(Fa'aaliga a le Kovana 21-08 – Tagata faigaluega saogalemu\)\)](#) (Na'o le Igilisi), e iai le aia tataui a tagata faigaluega e fai se matapulepule i se fale faigaluega. [Washington](#)

[Administrative Code \(WAC, Uosigitone pulega code\) 296-62-609](#) (Na'o le Igilisi) e puipuia ai le aia tatau a le tagata faigaluega e fai se matapulepule i taimi o fa'alavelave fa'afuase'i o le soifua maloloina lautele. E tusa ai ma le [WAC 296-62-609](#) (Na'o le Igilisi), e le mafai e tagata e ana galuega ona taofia tagata faigaluega mai ofuina matapulepule, manava, po'o isi mea e puipuia ai le tagata lava ia po'o meafaigaluega se'i vagana ua fa'ataga e le tulafono. Va'ai i le L&I's [Covid-19 Puipuiga: Filifili e Ufiufi i le Galuega Pe a Le Manaomia E](#) (o nisi gagana faaopoopo e maua) mo nisi faamatalaga.

Faalapotopotoga Faalesoifua Maloloina Lautele ma Tagata Ofisa o Nuu

O ofisa o le soifua maloloina i le lotoifale e iai le pule e tu'uina atu ai poloaiga fa'alesoifua maloloina e pulea ai fa'ama'i i totonu o la latou pulega. O nei poloaiga atonu e sili atu le mamafa nai lo le setete atoa ae le mafai ona fa'aititia le fa'amalosi. Siaki i lau [fa'amasinoga fa'alesoifua maloloina fa'apitonu'u](#) (Na'o le Igilisi) ma mulimuli i fa'atonuga fa'alesoifua maloloina uma o lo'o i ai mo lena vaega.

Fautuaga

O lo'o i lalo fautuaga fa'alesoifua maloloina lautele fa'aopoopo i mana'oga fa'apitoa i luga.

Fa'atonuga o Femalagaiga Lautele

Ua fautuaina e le WA DOH ia tagata faigaluega ma pasese e lua tausaga pe sili atu ona fai se matapulepule po o se manava i totonu [faiga o felauaiga lautele i totonu o le fale](#) (o loo maua nisi gagana faaopoopo), e aofia ai fela'uaiga (e pei o vaalele, pasi, nofoaafi, va'a, alalaupapa, taxis, rideshares, ma felauaiga faafoma'i e le o fa'afuase'i) ma nofoaga (e pei o malaevaalele, pasi po'o va'a, nofoaafi po o lalo o le alatele, ma uafu). O nofoaga ia e uia e le to'atele o tagata, ma e mafai ona tumutumu ma/pe leaga le ea (e pei o vaalele vaalele). E mafai e tagata femalagaa'i ma tagata faigaluega ona puipuia i latou lava ma i latou o lo'o siomia ai i latou e ala i le ofuina o se matapulepule po'o se manava e fesoasoani i le saogalemu o femalagaiga ma felauaiga lautele mo tagata uma. Fa'amolemole taga'i i le [CDC ta'iala i le fa'aogaina o matapulepule i femalaga'iga lautele](#) (o nisi gagana fa'aopoopo o lo'o avanoa) mo fa'amatalaga, ae ia maitauina o mana'oga muamua ua avea nei ma fautuaga. Va'ai i le [Manaoga ma Ta'iala e Fa'aititia le Fa'asalalauina o le COVID-19 i K-12 Schools \(A'oga K-12\), Child Care \(Tausiga Tamaiti\), Early Learning \(A'oa'oga Amata\), Youth Development \(Atina'eina o Tupulaga Talavou\), ma Polokalama Day Camp \(Tolauapiga i Aso\) \(wa.gov\)](#) (o nisi gagana fa'aopoopo o lo'o avanoa) mo ta'iala matapulepule i pasi a'oga. WA DOH fa'amalosia le au fa'atautaia o felauaiga lautele e lagolago le ofuina o matapulepule e tagata uma.

Ufiufi ile Fa'atonuga ole Soifua Maloloina

E tatau ona ofuina matapulepule i nofoaga o le soifua maloloina e tusa ai ma le [Poloaiga a le Failautusi o le Soifua Maloloina](#) (Na'o le Igilisi). E mafai e nofoaga uma o le tausiga o le soifua maloloina ona maua mea e puipui ai le tagata lava ia ma ta'iala e pulea ai puna'oa i le [Fautuaga Le tumau mo le Puipuia ma le Puleaina o Fa'ama'i SARS-CoV-2 i Nofoaga Tau Soifua Maloloina, DOH 420-391 \(wa.gov\)](#) (Na'o le Igilisi).

Fautuaga tau Pupuni Fofoga mo Faatulagaga o Potopotoga e le o ni Potopotoga Faaletausi Soifua Maloloina

E fautuaina le fa'aogaina o matapulepule i totonu o le fale mo tagata e lua tausaga pe matutua atu pe a [CDC COVID-19 Tulaga Tu'ufa'atasi](#) (Fa'aSipaniolo e maua) e feololo pe maualuga i le tulaga. lalo:

- [Saite e tu'uina atu auaunaga e leai ni fale](#) (Na'o le Igilisi)

- [Faiga fa'atauva'a fa'atauva'as](#) (Na'o le Igilisi) (fa'ata'ita'iga, va'a fa'atau sami, va'a uta, va'a folau)
- Fa'ato'ato'a galuegas e le mafai ai ona va'ava'ai tino ona o le natura o le galuega, e pei o faleteuoloo, falegaosimea, afifiina o mea'ai ma nofoaga e gaosi ai aano o manufasi, ma felauaiga e saunia e le fale faigaluega.
- Nofo fa'asoa o nofoaga fa'apotopoto fa'atasi (e le o potu moe), e aofia ai nofoaga e tatala ai galuega, fale fesuia'i, toe fa'aleleia o tamaiti po'o nofoaga taofia, ma fale faigaluega lē tumau.
- I totonu o nofoaga o lo'o iai tagata e falepuipui i falepuipui mo tagata matutua, falepuipui mo tagata matutua, nofoaga e toe fa'aleleia ai tamaiti, po'o nofoaga e taofia ai tamaiti (fa'ata'ita'iga, potu fa'amasino)
  - Manatua o le Failautusi o le Soifua Maloloina Poloaiiga **mana'omia** tagata e lima tausaga ma matutua atu e fai matapulepule i falepuipui matutua ma falepuipui pe a [CDC COVID - 19 Tulaga Fa'alaua'ite](#) (E maua le gagana Sipaniolo) e feololo pe maualuga.
  - E fautuaina fale fa'asa'oga e fa'apea fo'i ona fa'amamaluina pe a fa'a'ailoga mai e le [fa'a'ailoga tulaga fa'aoga](#) (o nisi gagana fa'aopoopo) e fa'atupula'ia le fa'alavelave.

E tatau i tagata o loo nonofo poo faigaluega i faatulagaga ua ta'ua i luga ona mulimuli i fautuaga lava e tasi ma fautuaga mo tagata lautele pe a latou le iai i totonu o na faatulagaga (faataitaiga, pe a afio atu i nofoaga lautele i totonu o le nuu).

O fa'alapotopotoga e le o fa'alesoifua maloloina (e pei o pisinisi ma fa'alapotopotoga) e ono mana'omia le ufiufi i totonu o latou fale. O nei fa'alapotopotoga e tatau ona mafaufau i mea ta'itasi nei pe a filifili pe mana'omia ni matapulepule i la latou fa'atulagaga:

- Le aafiagofie o tagata i totonu o le faatulagaga
  - O tagata e le'o [o le taimi nei](#) (o nisi gagana fa'aopoopo o lo'o avanoa) i tui COVID-19 e sili atu ona maua le COVID-19 ma maua ai ni fa'ama'i tuga.
  - O tagata e iai [nisi ma'i fa'afoma'i](#) (o nisi gagana fa'aopoopo o lo'o avanoa) e sili atu le lamatia o le COVID-19 ogaoga.
- Tulaga lelei o le ea i le tulaga - va'ai le [Ea ma le Tulaga lelei o le Ea mo le Fa'aitiitia o le Tu'iina atu o Fa'ama'i Fa'asalaina](#) (Na'o le Igilisi) ma le [Ea Mama i totonu o Fale Lu'i, Environmental Protection Agency \(EPA, Ofisa e Puipuia le Siosiomaga\)](#) (Na'o le Igilisi) mo fa'amatalaga ma filifiliga fa'avevela, e aofia ai ma fale e iai fa'avevela, ea, ma ea malulu (HVAC).
- Le tulaga e mafai ai ona tutu faamamao ai tagata i totonu o le faatulagaga
- Ua masalomia pe fa'amaonia le a'afia ole COVID-19 ile nofoaga
  - E matua fautuaina le fa'aogaina o matapulepule i totonu pe a iai se fa'ama'i i totonu o se fa'apotopotoga e le o se soifua maloloina.

A maualuga le [CDC COVID-19 Tulaga o Nu](#) (o nisi gagana fa'aopoopo o lo'o avanoa), e fautuaina e le CDC ma le DOH e fai e tagata uma ni matapulepule i totonu, tusa lava po'o le a le tulaga o tui. E le tatau i fa'alapotopotoga ona fa'avaivaia tagata mai le ofuina o matapulepule pe a latou filifili e fai. Tagai i lalo mo fautuaga mo le faaogaina o pupuni fofoga mo tagata taitoatasi uma e tusa ai ma tulaga lamatia talafeagai.

Fautuaga mo Tagata Taitoatasi mo le Faaogaina o Pupuni Fofoga

O tagata e iai fa'a'ailoga, su'ega lelei, po'o le fa'aalia i se tasi e maua i le COVID-19 e tatau ona fai se matapulepule po'o se manava, e tusa ai ma le [O le a le mea e fai pe a e su'esu'e lelei mo le COVID-19](#) (o nisi gagana fa'aopoopo o lo'o avanoa), [COVID-19 Fa'a'ailoga Fa'ai'uga Laau](#) (o nisi gagana fa'aopoopo avanoa), ma [O le a le mea e fai pe afai e te ono aafia i se tasi e maua i le COVID-19](#) (o nisi gagana

faaopoopo e avanoa). E tatau i tagata ta'ito'atasi ona fai se matapulepule pe a mana'omia mo le tulaga o lo'o i ai e tusa ai ma le [Tulaga Fa'atonu ma Poloaiiga o le Soifua Maloloina](#).

I soo se tulaga, e mafai ona e filifili e fai se matapulepule. Mafaufau i mea nei pe a filifili pe fai se matapulepule:

- O lou tulaga tui ma le tulaga o le tui oi latou o lo'o siomia oe. O tagata e le'o [o le taimi nei](#) (o nisi gagana fa'aopoopo o lo'o avanoa) i tui COVID-19 ma fa'amalosi e sili atu ona a'afia ile COVID-19 ma fa'atupuina tuga. faama'i.
- O ou [tulaga fa'afoma'i](#) (o nisi gagana fa'aopoopo o lo'o avanoa). ma tulaga fa'afoma'i a i latou o lo'o siomia ai oe. o lo'o i ai i le fa'ateleina o le lamatiaga o fa'ama'i ogaoga COVID-19. O tagata e iai tulaga fa'afoma'i e sili atu ona a'afia ile COVID-19 ma fa'ama'i tuga.
- O uiga o le nofoaga o lo'o e iai (fa'ata'ita'iga, tumutumu, leaga le ea, totonu).
- [CDC COVID-19 Tulaga o Nu'u](#) (o nisi gagana faaopoopo e avanoa)
  - Afai e [maualuga](#) tulaga o faama'i i nuu, e fautuaina e le CDC ma le WA DOH le fai matapulepule i totonu, tusa lava po o le a le tulaga o le tui.
  - Afai e [tulaga le maualuga o fa'ama'i i totonu o nu'u po'o maualuga](#), e fautuaina e le CDC ma le WA DOH tagata i [maualuga le ono ma'i tigaina](#) (o nisi gagana fa'aopoopo o lo'o avanoa) mai le COVID-19 e fai se matapulepule po'o se manava pe a i totonu o fale i nofoaga faitele. O tagata e iai feso'ota'iga i totonu o aiga po'o so'o se tasi e maualuga le lamatiaga o le ma'i tigaina, e tatau ona mafaufau e fai se matapulepule maualuga pe a latou i totonu ma i latou.

Mo nisi Faamatalaga ma Punaoa Faaopoopo o le COVID-19

Tumau i le taimi nei i luga o le [tulaga COVID-19 i Uosigitone](#) (na'o le Igilisi), [Talosaga a le Kovana Inslee](#) (na'o le Igilisi), [faailoga](#) (nisi gagana fa'aopoopo e maua), [pe faapefea ona salalau](#) (nisi gagana fa'aopoopo e maua), [le auala ma le taimi e tatau ai ona tofotofoina tagata](#) (E maua le faaSipaniolo), ma [mea e maua ai tui](#) (E avanoa le faaSipaniolo). Va'ai la matou [Fesili e Fai soo](#) (Igilisi na'o) mo nisi fa'amatalaga.

O le lanu o le tagata/ituaiga o tagata po o le atunuu o se tagata e lē avea ma se tulaga e sili atu le lamatia o le COVID-19. Ae peita'i, ua aliali i fa'amaumāuga e le o tutusa aafiaga o tagata lanu o nuu i le COVID-19. E mafua lea ona o aafiaga i le fa'ailoga lanu, ae fa'apitoa i le fa'ailoga lanu fa'atulagaina, e laitiiti avanoa o nisi vaega o tagata e puipui ai latou ma o latou tagata. [O le a le fesoasoanistigma e tetee atu i le ma'i](#) (na o le Igilisi). Faasoa ma isi faamatalaga e sao ina ia taofia le faasalalau o tala ma faamatalaga sese.

- [WA State Department of Health 2019 Pepesi o le Vairasi Korona \(COVID-19\)](#) (Nao le gagana Perentania)
- [WA a le Setete Coronavirus Tali \(COVID-19\)](#) (o nisi gagana faaopoopo o avanoa)
- [Saili Lou Itumalo po o le Matagaluega o le Soifua Maloloina](#) (na'o le Igilisi)

- [CDC Coronavirus \(COVID-19\)](#) (o nisi gagana faaopoopo o avanoa)

Pe i ai nisi fesili? Valaau la matou COVID-19 Information hotline i le **1-800-525-0127**. Itulà o Laina fesoota'i:

- Aso Gafua mai le 6 i le taeao i le 10 i le afiafi.
- Aso Lua e oo i le Aso Sa mai le 6 i le taeao i le 6 i le afiafi.
- [matauina aso malolo a le setete](#) (Na'o le Igilisi) mai le 6 i le taeao i le 6 i le afiafi

Mo au'aunaga fa'amatala, **omi le #** pe a latou tali mai ma **fai lau gagana**. Mo fesili e uiga i lou lava soifua maloloina po'o fa'ai'uga o su'ega, fa'amolemole fa'afeso'ota'i se tausii soifua maloloina.

Ina ia talosagaina lenei tusi i se isi fa'atulagana, vili le 1-800-525-0127. O latou e logonoa, faamolemole vili le 711 ([Washington Relay](#)) po o le imeli i le civil.rights@doh.wa.gov.

Faaopoopoga A

Faatulagaga Faaletausi Soifua Maloloina

E tusa ai ma le [Poloaiga a le Failautusi o le Soifua Maloloina](#) (Na'o le Igilisi), tulaga o le tausiga o le soifua maloloina ma nofoaga mo tausiga umi o so'o se nofoaga fa'alau'itele pe tumaoti e fa'aaoga muamua. mo le tu'uina atu o 'au'aunaga fa'alesoifua maloloina i tagata, fa'atasi ai ma nisi fa'alavelave. A tulaga i se nofoaga o loo tele ona faaoga mo le faatinoina o au'aunaga faaletausi soifua maloloina, e pei o se falemai, o lona uiga o le nofoaga atoa o se faatulagaga faaletausi soifua maloloina poo se faatulagaga faaletausi soifua maloloina mo vaiitaimi umi, ma e tatau ai ona ofu ufi fofoga i soo se mea i totonu o le nofoaga, sei vagana ni isi tulaga e le faamalosia ai le poloaiga mo ufi fofoga. A tulaga i se nofoaga o loo tele ona faaoga mo se isi faamoemoe, e pei o se fale talavai i totonu o se fale oloa poo i totonu o se ofisa o se tausii ma'i i se aoga, e aofia le faatulagaga faaletausi soifua maloloina poo le faatulagaga faaletausi soifua maloloina mo se vaiitaimi umi i nao nai vaega o le nofoaga o loo faatino ai le au'aunaga faaletausi soifua maloloina, ae e le aofia ai isi vaega o le nofoaga. E tatau ona ofu ufi fofoga i vaega o le nofoaga o loo tele ona faaoga mo le faatinoina o le au'aunaga faaletausi soifua maloloina, sei vagana ni isi tulaga e le faamalosia ai le poloaiga mo ufi fofoga. Sei vagana ua tuuese e pei ona ta'ua i lalo, e aofia i au'aunaga faaletausi soifua maloloina tagata ua iai faailoga o loo lisi i totonu o le [Manaoga mo Faailoga mo Tomai Faapitoa Faaletausi Soifua Maloloina](#) (nao le Gagana Peretania) faapea ma tagata ua faatagaina i lalo o le tulafono a le Malo ona latou faatinoina au'aunaga faaletausi soifua maloloina e aunoa ma se faailoga. **E tatau i tagata faigaluega ma tagata asiasi uma, faapea tagata ma tomii faapitoa faaletausi soifua maloloina, ona ofu pupuni fofoga pe a i totonu o faatulagaga faaletausi soifua maloloina.**

O se lisi lenei o faatulagaga faaletausi soifua maloloina ma faatulagaga faaletausi soifua maloloina mo vaiitaimi umi ae e le o aofia uma ai isi faatulagaga e talafeagai ma ia tulaga:

- Nofoaga tausii soifua maloloina mo vaiitaimi puupuu, faapea foi, ae e le gata ai, ma falemai;
- Nofoaga tausii soifua maloloina mo faamai matautia mo vaiitaimi umi;
- Fale e toe fa'aleleia ai gasegase;
- Nofoaga tau soifua maloloina faaleamio mo gasegase o loo taofia i totonu o falemai, e aofia ai, ae e le gata i, nofoaga mo le iloiloga ma le togafitiga, togafitiga mo tagata ua faalagolago i fualaau faasaina, ma nofoaga puipua mo le toe faamama o le tino mai fualaau faasaina;
- Nofoaga tausii soifua maloloina mo vaiitaimi umi mo tagata matutua, e aofia ai, ae e le gata i, fale mo tagata matutua, nofoaga e maua ai ma tagata fesoasoani mo tagata matutua, fale mo tagata matutua eseese e faanonofa faatasi, faatulagaga o loo iai au'aunaga faailoga ma fesoasoani mo tagata o loo nonofo ai, ma nofoaga mo au'aunaga faapitoa mo gasegase eseese;
- Falemai feaveai poo isi taavale o loo faatinoina au'aunaga tausii soifua maloloina;
- Nofoaga mo gasegase e le taofia i falemai, e aofia ai, ae e le gata i, nofoaga faamama toto, ofisa o fomai, nofoaga mo gasegase tau amio (e aofia ai ofisa o fomai o le mafaufau, faufautua mo gasegase faalemaufaufau, ma tagata ma tomii faapitoa i faamai o le lagolago i vailaau);

- Nofoga fomai nifo ma tomai faapitoa tau nifo;
- Nofoga tau soifua maloloina o mata ma faamai mata;
- Fale talavai (e le aofia ai nofoaga i faleoloa);
- Ofisa fofu (e aofia ai nofoaga faapitoa o loo fai ai fofu i totonu o fale e le o ni nofoaga tausi soifua maloloina e pei o fale fofu ma fale faamalosi tino);
- Ofisa tau tomai faapitoa i sooga o le tino;
- Fale faatosaga ma nofoaga tutoatasi faafanau;
- Nofoga faanofoesea;
- Nofoga e faatino ai taotoga e aunoa ma se taofia i se falemai;
- Nofoga tau tausiga faanatinati;
- Nofoga mo le tausiga o tagata ua aumai i tua mai falemai ma gasegase oti; ma
- Faatulagaga e tausi ai soifua maloloina i le fale, ma tausi ai gasegase i le fale, ma tausi ai le tagata toatasi, poo auaunaga mo le tausiga o gasegase ua aumai i tua mai falemai ma gasegase oti o loo faatinoina e kamupani ua maea totogi.

E le aofia i faatulagaga faaletausi soifua maloloina ma faatulagaga faaletausi soifua maloloina:

- Faatulagaga o loo fai ai taaloga ma faafiafiaga mo tagata maimoa poo isi potopotoga (e aofia ai pe a faatino e faiaoga afeleti ua fai faailoga auaunaga tausi soifua i tagata taaalo), e ese mai nofoaga o loo tele ona faaoga e faatino ai auaunaga tausi soifua maloloina, e pei o nofoaga faapitoa mo le faatino o fesoasoani muamua (ma o faatulagaga faaletausi soifua maloloina);
- O fale tausi ua laisene ma le Department of Children, Youth & Families (DCYF, Matagaluega o Tamaiti, Tagata Talavou & Aiga) e le tele ona faatino ai auaunaga tausi soifua maloloina;
- Nofoga mo suesuega e le o faatinoina ai ni auaunaga tausi soifua maloloina i tagata;
- Faatulagaga tausi soifua mo manu;
- Ofisa mo le Vaaia o Manu
- Sosaiete agaalofa tumaoti; ma
- Faleoloa faatau mariuana, e aofia ai ma nofoaga o loo iai faufautua o faatinoina auaunaga tau mariuana faafomai

Afai e manaomia e le nofoaga tausi soifua maloloina le fai o pupuni fofoga i fafo mai o nofoaga, e ao ina e usitaia latou tulafono. Taga'i i le [“tulafono o le potu”](#) e luga atu mo nisi faamatalaga faaopoopo. Faamolemole asiasi le upega tafailagi [Puipuiga mai le Faamai o le COVID-19 i Faatulagaga Faaletausi Soifua Maloloina](#) (nao le Gagana Peretania) mo taiala auiliili e aofia ai ma [taiala e pulea ai le tupuaga](#) (nao le Gagana Peretania) ma taiala mo le asiasi atu i isi nofoaga tausi soifua maloloina faapitoa.

Tulafono o le Nofoga

E iai le aia tatau o pisinisi, faalapotopotoga, nofoaga, ma faigaluega e fai ai a latou lava tulafono mo le faia o pupuni fofoga i a latou lava faalapotopotoga ma nofoaga. E mana'omia e pisinisi ona mulimulita'i uma mana'oga i le [L&I mana'oga](#) (Na'o le Igilisi) ma e mafai ona filifili e mana'omia ni matapulepule i tulaga (fa'ata'ita'iga i fafo) ina ia sili atu le puipuiga nai lo le [O le Poloaiga a le Failautusi o le Soifua Maloloina](#) (Na'o le Igilisi)

E mafai fo'i e ofisa o le soifua maloloina lautele ona tu'uina atu le tele o fa'atonuga ufimata e fa'atapula'a ai fa'asalaluga i totonu o nu'u. E mafai ona sili atu le puipuiga a nei tulafono nai lo le [Poloaiga o Pupuni Fofoga a le Pule Faatonu o le Soifua Maloloina](#) (Na o le Gagana Peretania) , ae e le mafai ona itiiti atu le puipuiga.

I le ma lea, e ono manaomia e isi tagata, pe ono fai foi se latou filifiliga, e faaauau pea le ofuina o se pupuni fofoga. E iai le latou aia tatau e fai ai le latou filifiliga e ofu pupuni fofoga i le lautele e tusa lava pe a le o faamalosia tulafono o pupuni fofoga a le setete poo le nuu. Faamolemole ia faaaloalo ia i latou ua filifili e ofu pupuni fofoga e puipuia ai latou tagata, ma latou aiga ma afioaga. Ia faamauina, afai ua e filifili e ofu se pupuni fofoga e ono talosagaina oe e toe aveese le pupuni fofoga mai ou fofoga mo se taimi puupuu pe a tulai mai ni tulaga e manaomia ai e pei o le tau faamaonia o lou tagata.